

Осуђенице као да носе терет двоструке кривице, за извршено кривично дело за које су осуђене, али и због кршења традиционалне женске улоге, наглашава др Зорица Мршевић у ауторском тексту у листу "Политика"

Осуђенице као да носе терет двоструке кривице, за извршено кривично дело за које су осуђене, али и због кршења традиционалне женске улоге, наглашава др Зорица Мршевић у ауторском тексту у листу "Политика"

среда, 14. април 2010. 09:42

Аутор: Проф. др Зорица Мршевић, заменица заштитника грађана

Како заштитити права особа лишених слободe

Терет женске кривице

Сматра се да је положај човека у систему кривичне репресије тест демократичности једног друштва. То се може рећи и за положај жена. Тај положај одређује законска регулатива по којој су казнено-поправни заводи за жене полуотвореног типа. Они морају располагати посебном опремом за лечење трудница, породиља и болести жена. Извршење казне затвора може се одложити ако је осуђеница навршила шести месеци трудноће или има дете млађе од једне године – најдуже до навршене треће године живота детета. Осуђене труднице и породиље имају право на исхрану коју им одреди лекар, а осуђеница има право на одсуство са рада због трудноће, порођаја и материнства. Осуђеница која има дете може га задржати до навршене прве године живота, после чега родитељи детета споразумно одлучују да ли ће дете поверити на чување оцу, сродницима или другим особама. Осуђена жена која има дете има право на помоћ стручног особља завода. У одсуству непосредне мајчине бриге, детету се омогућује смештај у посебну просторију завода и стручна нега, које одговарају стандарду дечјих јасли. Податак да је дете рођено у заводу не сме бити наведен у изводу из матичне књиге рођених.

Познато је да жене далеко мање врше кривична дела него мушкарци, тако да осуђеница има не више од три одсто од мушке осуђеничке популације (31. децембра 2009. на издржавању казне било их је 240). Типичне су жене убице својих вишедеценијских насилних мужева и партнера, проневеритељке (пословоткиње, рачуновоткиње, продавачице, оне које су биле у ситуацији да службено располажу новцем) и коначно саизвршитељке и помагачи својих мушких партнера криминалаца. Томе се последњих година додају жене које су извршиле разна кривична дела у вези са недозвољеним прометом дроге, тешке саобраћајке, али и самостална кривична дела разбојништва и разбојничких крађа. Упркос доласку генерације младих криминалки које све чешће врше готово иста кривична дела као и њихови вршњаци, и даље је женски криминалитет мање агресивног типа, ређи је рецидивизам и врше га особестаријег животног доба. Познато је такође да су жене осуђенице по правилу неагресивне током издржавања казне. Наиме досадашња истраживања, како у свету, тако и код нас, недвосмислено показују да осуђене жене немају тенденцију организовања тзв затворског подземља, односно да нема организованог насиља и отпора особљу, покушаја бекства, масовних туча, нити побуна. Због тога није потребно да жене издржавају затворске казне у

условима нивоа обезбеђења као што је сада случај него у условима карактеристичним за отворени режим.

Женско затвореничко друштво битно се разликује од мушког које често има дисфункционалну улогу потпуног и суштинског антагонизма са формалним затворским системом, чиме се оповргава теза да би, пошто су изложени истим затворским условима требало да се жене и мушкарци понашају исто или слично. Депривације (лишавања)с којима се суочавају и жене и мушкарци у затвору јесу исте али реакције на њих нису: 1) губитак слободе и аутономије - за жене је посебно болна чињеница да не могу да контролишу пре свега живот сопствене деце 2) на већину жена делује депривирајуће забрана поседовања личних ствари, одеће, обуће, веша, накита, шминке и др.као и немогућност избора начина одевања3) немогућност вршења породичних улога је фрустрирајуће и депривирајуће искуство за велику већину затвореница. Она је тиме лишена заправо своје главне друштвене улоге жене, мајке, домаћице чиме је озбиљно угрожено њено самопоштовање и статус.

Жене у затвору су, чешће од мушкараца у затвору, потпуно заборављене од својих породица, које их се стиде, окрећу децу против њих, не помажу их, не комуницирају. Дупли друштвени стандарди огледају се и по изласку из затвора. Пажња коју породице и заједнице у којима живе често испољавају према мушкарцима када се врате из затвора, ретко се испољава према женама које су биле затворене. Осуђенице као да носе терет двоструке кривице, за извршено кривично дело за које су осуђене али и због онога што се сматра кршењем традиционалне женске улоге. Као да су оне намерно оставиле децу да би биле одсутне за време издржавања затворске казне. Помоћ друштва после издржане казне организована је најчешће тако да помаже мушкарце а због малог броја жена нема толико искуства - по повратку из затвора многе неће имати никакву помоћ друштва да нађу посао и место где ће да живе ако их породица одбаци.

<http://www.politika.rs/rubrike/Sta-da-se-radi/Teret-zenske-krivice.lt.html>